

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Félszáz évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

Kísérletek az ujjlenyomatokkal.

A Hans Gross-féle «Archiv»-ból magyarra átdolgozta ...

Az emberi ujjak belső oldalát finom vonalak — úgynevezett hajszálvonalak — lepik el.

Ezen vonalakat már régebben is megfigyelték. Legelőször 1823-ban egy boroszlói orvos elemezte őket szakavatott pontossággal s az első nagyobb s uttörő munka a hajszálvonalokról 1867-ben jelent meg.

Mint curiosumot megjegyezzük, hogy Kinában már ösidők óta a hatóságok azon egyéneknek, kik írni nem tudnak, aláírás helyett az ujjlenyomatokat használgják.

Bengáliában a múlt század közepén az ujjlenyomatokat hivatalosan, visszaeső gonosztevők felismerésére rendszeresítették.

Ezen s egyéb vizsgálódások azt bizonyítják, hogy:

1. az ujjakon levő hajszálvonalak az egész életen keresztül változatlanul megmaradnak;

2. az ezen vonalak által alkotott rajzok különbözősége oly óriási nagy, hogy minden ember ujjá hegyében egy csallhatatlan ismertető jelt hord magával.

Ez annyira átment a köztudatba, hogy újabbi időben a legtöbb művelt állam az ujjlenyomat-rendszert élő személyek s hullák azonosságának megállapítására — a legjobb eredménnyel — használja.

Az ujjlenyomat-rendszer Angliában 1901-ben rendszeresített. Ezen rendszer alapján Londonban 1902-ben 1722, 1908-ban pedig már 9440 egyén kiléte állapított meg.

Azon kérdések, melyek bennünket ezen rendszerrel főképpen érdekelnek a következők:

1. hogyan néznek ki az ujjlenyomatok;
2. hogyan tegyük az ujjlenyomatokat láthatóvá, ha azok már elmosódottak vagy nem eléggé tiszták;
3. mily idő után lehet már ujjlenyomatokat üvegen és papíron kimutatni s a kimutatásnál mily módszert használjunk?
4. mily módon lehet ujjlenyomatokkal egy egyén vagy hulla azonosságát megállapítani.

I. Ha izzadságtól vagy zsiradéktól nedves ujjunk hegyével egy tárgyat megérintünk, azon az ujj hajszálvonalai visszamaradnak. Ezen lenyomatok szabadszemmel alig, sőt gyakran egyáltalán nem láthatók s így

különleges segédeszközökhöz kell nyulnunk, hogy a lenyomatokat láthatóvá tegyük. Ezen segédeszközökről majd később lesz szó.

Az ujjlenyomatok általában véve sima tárgyakon, mint például: poharakon, palaczkokon, üvegtáblákon, porcellán edényeken, fényezett fán, (butorokon, lépesókarfán) fémen és bőrön jól láthatók.

Ezen lenyomatokat *közvetlen* (pozitív) lenyomatoknak nevezhetjük, mert az ujjhegy *emelkedett* vonalai kerültek lenyomásra. Néha azonban *közvetelt* (negatív) lenyomatokkal is találkozunk. Ezeknél a tettes például poros üvegbe vagy porcellánhoz nyult s ekkor a por azon helyeken, melyeken a hajszálvonalak érintették, letöröltettek s így a visszamaradó porvonalak az ujjhegy rajzának *nyitított* vonalainak felelnek meg.

Elmondok néhány érdekes esetet, melyekben a közvetelt (negatív) lenyomatok szerepeltek bizonyítékként.

Egy épülő villában betörők jártak. Mintán egyet-mást magukhoz vettek, váladékukkal alaposan bemocskolták a padlót. Gyakran teszik ezt a babonás gonosztevők, mert azt hiszik, hogy a nyomozó hatóság így már nem tud nyomukra akadni.

Tréfiából még egy sárrakást készítettek ablakragasztékból s azt a valódi mellé helyezték. A műrakás azonban árulójjukká vált, mert nem gondoltak arra, hogy az ablakragasztékban ujjainknak egy tiszta lenyomata maradt vissza, melynek alapján kézrekerültek.

1907-ben betörők jártak egy kastélyban. A tettesek egy gyertyát használtak, mely a tett elkövetése után a helyszínen visszamaradt. A betörők egyike ujjával a gyertyáról lefolyó stearinhoz ért, melyen az ujjlenyomat egészen tisztán visszamaradt.

Egy pénzes levél megdélzsmálásánál a külső boríték viaszkepecsétjén egy hüvelykujj lenyomata látszott. Hét hivatalnoknak volt dolga a levéllel. Mindnyájukról ujjlenyomat szereltetett be s az összehasonlításnál kiderült, hogy melyik babrált a peeséttel. Kiderült, hogy ő volt a tettes.

A lenyomat oly módon is jöhet létre, hogy az ujjra egy festékanyag — vér is idetartozik — tapad.

Nemely esetben a tenyér lenyomata hason szolgáltatott lehet mint az ujjlenyomat, tehát nyomozásoknál a tenyér lenyomata is figyelembe veendő.

STOWASSER JÁNOS

Első magyar vill. erőre berend. hangsz-r-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmozott Rákóczi tőragató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

Magyarországi legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

császári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

II. Ha az ujjlenyomatok szabad szemmel felismerhetők, akkor azok rendszerint minden további kezelés nélkül nagyobbíthatók, fényképezhetők s a gyanúsított személy ujjlenyomatával összehasonlíthatók.

Ha azonban a lenyomatok nem láthatók tisztán s azok sima tárgyakon találtattak, úgy különféle színes porokkal való behintés által láthatóvá tehetők. Igen tiszta képet ad a márványpor, a grafit, a korom, az indigókék s hasonló finom száraz porok. Ezen porokat egy porfujtatóval vagy finom ecsettel a lenyomatra szórjuk, a felesleges port pedig egy finom hajecsettel gyöngélen eltávolítjuk. Ekkor a hajszálvonalak, — a mennyiben azokon zsiradék vagy izzadság előfordul — tisztán lesznek láthatók. Ezen eljárást kivált üvegen levő ujjlenyomatoknál lehet sikerrel alkalmazni.

Papíron csak akkor érünk el megfelelő eredményt, ha a lenyomat még friss. Ha keletkezése óta már 24 óra elmult, úgy a zsiradék s az izzadság a papír által felszívódott s a lenyomat porozás után sem lesz látható, mert a pornak nincs mire tapadnia.

Két módszert alkalmazhatunk, melyek segítségével régebbi ujjlenyomatokat papirosra is láthatóvá tehetünk.

1. Az ujjlenyomatok jódgőzöknek * teendők ki. Elegendő, ha a célra néhány jódkristályt egy üveg-pohárban felolvasztunk, a pohárra ráborítjuk a kérdéses papírt s azt egy üvegtáblával vagy más tárggyal leszorítjuk. Rendesen elegendő a szoba hőmérséklete, hogy kis idő múlva a jóddalból fejlődő gőzök hatása alatt a lenyomatokról tiszta képet kapjunk. A pohár gyenge melegítése a jódgőzök fejlődését elősegíti. Úgyelni kell, hogy azt az időpontot, melyben a lenyomat a legtisztábban látható, észrevegyük. Ezután a lenyomatra így előhívott képét 10%-os tannin-oldattal rögzítjük, mert ha ezt elmulasztjuk megtenni, úgy lassan eltűnik a jódgőzök által előhívott kép s az többé elő nem hívható.

2. Ha a papíron a kérdéses helyet hígított tintával bekenjük s a tintát azután vízzel lemossuk, a lenyomat tisztán látható lesz. Ezen módszer persze csak oly papíron alkalmazható, melyben a tintával való bekenés által nem okozunk kárt.

III. Természetes, hogy a közbiztonsági közeg előtt igen fontos most már azon kérdés, hogy mily idős ujjlenyomatok jöhetnek még használhatóság szempontjából tekintetbe s mily eljárással lehet régi lenyomatokat láthatóvá tenni. Erről ezideig az alábbiak ismeretesek:

Egyes kísérletezők szerint a jódmódszer nem vezet már célhoz, ha a lenyomatok néhány naposak, míg 1908-ban történt egy eset, hogy üvegeserepeken ujjlenyomatok találtattak, holott a eserepek egész éjszaka kint feküdtek az esőben. Egy másik kutatónak sikerült

két év után (?) jódgőzzel papirosra ujjlenyomatokat kimutatni. Kitűnik ebből, hogy az ujjlenyomatok kimutatásának időbeli határa meglehetősen tág. És pedig főképpen a szerint, hogy üvegen vagy papíron keresendő lenyomatokról van-e szó?

Megállapítandó, hogy mily idő elmulása után mutatathatók még ki a szabad időjárásnak kitett üveglapokon a lenyomatok. Minden üveglapon három lenyomat volt. A kísérlet 1910. évi márczius hó 6-án kezdődött és május 15-ig tartott. Ezen idő alatt 31 napon át esett az eső. Az első 14 nap után (tehát márczius hó 21-én) még oly tiszták voltak az ujjlenyomatok, hogy fényképezhetők is lettek volna.

Márczius 31-én az üveglapokon az első lenyomat még tisztán volt kivehető, míg a második és harmadik már meglehetősen el volt mosódva. Ez onnan ered, hogy az első lenyomatokon több volt a zsiradék és izzadság, mint a másodikon és harmadikon, mert az ujjak hegyei a lenyomatok között nem értek újból a testhez vagy hajzathoz s így a zsiradék és izzadság lekopott róluk.

Április 25-én ugyanaz a jelenség, csak határozottabban volt észlelhető; akkor már csak azokon az üvegeken voltak lenyomatok tisztán láthatók, melyekhez erősen zsiros, vagy izzadságtól igen nedves ujj ért. Május 17-én még két lenyomat tisztán volt látható.

Ezen kísérletből tehát az következik, hogy üvegen az ujjlenyomat tartóssága attól függ, hogy mennyi zsiradékot és izzadságot hagyott az ujjhegye az üvegen hátra. Minél több ily anyag rakódott le, annál tartósabb a lenyomat; minnél kevesebb, annál hamarabb tűnik el.

Ezen kísérlet ellen talán azon ellenvetéssel érvelhetünk, hogy a kísérlet nem történt természetes viszonyok között, a mennyiben az üvegtáblák (pl. ablakok) rendszerint nem fekszenek vízszintesen, hanem függélyes helyzetben vannak az időjárás viszonyosságainak kitéve. Ezek folytán fenti kísérlettel egyidőben, még egy kísérlet tetetett, melynél egy keletre néző külső ablak-üveg 50 ujjlenyomattal látatott el. Május 13-án, tehát két hónap után az 50 ujjlenyomat között még 17 volt annyira látható, hogy egy személy azonosságának megállapítására igen jól lett volna felhasználható. Érdekes, hogy a jól kivehető lenyomatok majdnem kizárólag az üveg felső részén találtattak, az alsók az összefolyt, nagy esőcseppek által le lettek mosva.

A szobában elhelyezett üvegtáblán volt lenyomatok még három hónap után is használhatók s különösen porozás után értékesíthetők voltak.

A nyár folyamán eszközölt hasonló kísérletnél 25 üvegtábla június hó 2-től június 16-ig szabadban állítatott fel. Június 2., 3. és 4-én esett az eső, 5-én már 5 táblán nem volt lenyomat látható, 6-án és 7-én ismét

* Jód minden patikában kapható.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ár K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Rézíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

esett az eső, 8-án és 9-én nagy volt a meleg s e napon már csak két üvegen észleltettek lenyomatok és június 16-án a lenyomatok utolsó nyoma is eltűnt.

Ezekből azt látjuk, hogy az időjárás az ujjlenyomatok tartósságát nagy mérvben befolyásolja. Erős eső, napsütés és bőség hamarabb teszi a nyomokat tönkre, mint az őszi, téli s kora tavaszi borús, hűvös idő.

A kísérletekből tehát megállapítható: hogy az üvegen levő ujjlenyomatok tartóssága attól függ, hogy mennyi izzadság és zsír rakódott le az illető helyen és hogy a lenyomatok a szobában hosszabb ideig maradnak meg mint a szabad levegőn s utóbbi esetben azok tartósabbak, amelyek az eső s a nap hatása elől védettek mint azok, melyek az időjárás viszontagságának vannak kitéve; hogy valószínűbb, miszerint az üvegtáblák (ablakok) felső részén találunk lenyomatokat, mint azok alsó részén, hogy többszörös eső sem zárja ki az ujjlenyomatok feltalálásának lehetőségét és végül hogy még 1—2 hónap múlva is találhatunk használható lenyomatokat.

A további kísérletek azon kérdéssel foglalkoztak, hogy papíron levő lenyomatok mily módszerrel tehetők láthatókká?

A számos kísérlet leírásával itt nem akarunk foglalkozni, elegendő, ha az eredményt abban foglaljuk össze, hogy a papíron levő ujjlenyomat tulajdonképpen a titkos tintával írott írással azonos s így azon módszerek, melyek a titkos tintával írt szavak előhívására szolgálnak, a régi ujjlenyomatok láthatóvá tételénél is eredményesen használhatók.

Titkos tinta gyanánt leginkább a nyál, a tej, a vizelet, a szappanos víz és a sóoldat használtatik. Ezeknek láthatóvá tételére használhatjuk: 1. gőzöket (ide tartozik a jodgőz), 2. folyadékokat (ide tartozik a pokolkőoldat, főképpen ha izzadságos nyomatról van szó és a különböző festékanyagok, melyek közül elsősorban tinta jön számításba mert leginkább ez van kéznél) 3. a melegséget festékanyaggal vagy a nélkül (ide tartozik a forró vasaló, melylyel a papír majdnem az elszenesedésig hirtelen melegítendő, mikor is a papiros ott, hol nedves volt, hamarabb szenesedik el s így az ujj rajza látható lesz). A hő hatását a festékanyag hatásával összeköthetjük, ha pl. a papirost egy gyengén füstölő kúpa fölé tartjuk, mikor is a hő hatása s a korom lerakódása következtében a lenyomatok előtűnnek.

IV. Ha a talált lenyomatot sikerült tisztán láthatóvá tennünk, szükséges, hogy az összehasonlítás eszközöltetése végett a gyanúsított egyéntől szintén ujjlenyomatot készítsünk.

E célból a legezálszerűbben úgy járunk el, hogy az ujjat szappannal s vízzel, azután pedig étérrel jól megmossuk és egy nyomdafestékkal bekenet teljesen sima s egyenes fénlapon végighengereljük, azután pedig egy erős, fehér papírra nyomjuk. Ezen eljárással egy össze-

hasonlításokra igen alkalmas képet nyerünk. Vigyáznunk kell azonban, nehogy a lenyomat — az újra egyik vagy másik oldalról eszközölt tulerős nyomás folytán — eltorzuljon.

Magát az összehasonlítást bajos fénykép-nagyítás nélkül eszközölni. A legalkalmasabbak az 5—7-szeres nagyítások s ezeken a következőket kell összehasonlítani: 1. az általános rajzot, vagyis a mintát, 2. a jellegzetes pontok számát s helyét, 3. a két egyforma jellegzetes pont között fekvő hajszálvonalak számát, 4. az előtalált rendellenességeket s főképpen a netalán talált sebforradásokat.

A vizsgálódások összevont eredményéből következik, hogy ujjlenyomatoknak a helyszínen való feltalálása bűnügyi szempontból óriási fontossággal bír.

Szükséges tehát, hogy mindazok, kik bűnesetek kiderítésével foglalkoznak az ujjlenyomatok felkeresésében külön gyakoroltassanak.

Czél szerű, ha a felkeresésnél főképpen a beporozási eljárást alkalmazzuk és pedig különösen akkor, ha csak sejtjük vagy gondoljuk, hogy ujjlenyomatokat találhatunk, vagy hogy ha azok szabad szemmel nem láthatók.

Végül megemlítem, hogy Franciaországban kísérleteztek már a daktyloszkopiai fényképeknek távirati úton, számokkal való továbbításával. Ezen módszer bármily elemés, alig jelent baladást, mert ha az összes fontos méreteket továbbítjuk, úgy a távirat hosszú — tehát költséges — és éppen a sok szám következtében könnyen csonka is lehet. Megfontolandó lenne inkább, hogy a távfényképezést nem e lehetne a daktyloskopiánál is használni, a mi ma elvileg már csak költség szempontjából okozna nehézségeket.

Hogy azután ily berendezések tényleg czél szerűek lesznek-e, azt csak a gyakorlat tudja majd eldönteni.

Egy bérnyilkosság kiderítése.

Írta: Szabó Imre cz. őrmester.

Az 1903. év tavaszán a margittai őrsőro egy szükségzavú távirat bírül hozta, hogy Opre N. nagyalmási lakost, a ki tengeri termésének vadsertésektől való megőrzése

BUTOR

késpásúért v. részletfizetésre legjutányosabb ár on
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KORUT 8. SZ.

BUTOR

céljából este kilencz órakor a határba kiment, ott másnap reggel kilencz óra tájban meggyilkolva találták.

A távirat vétele után Cseh János csendőrrel — most őrmester — nyomban a helyszínére utaztunk, a hol Keresztesi Mihály őrmester — most járőrőrmester — vezetése alatt mintegy öt főnyi nyomozó járörhöz csatlakoztunk.

A gyilkosságot az áldozat neje, a mint férjének reggelijével kiérkezett, fedezte fel, de hogy ki és mi okból üthette agyon a férjét, állítása szerint előtte megfoghatatlan volt, mert ellenséges viszonyban senkivel sem állott.

Ugyanezt adta elő az özvegy édes anyja is.

Az áldozatot — a mint megállapítottuk — hanyatt fekvé álmában érte a homlokára kapott halálos ütés s agyveleje a közeli fákra locsesant szét, koponyacsontjának darabjai pedig a hullá körül 4—5 lépésnyire szétcsapódva találtattak s az ütés tompa botféle eszközzel engedett következtetni.

A törvényszéki bullaszemle szintén a fontieket konstatálta, a bonczvizsgálat pedig mintegy 18 órával azelőtt, tehát éjfél előtt beállott azonnali halált állapított meg.

Bizonyosnak látszott, hogy a tettes bosszúból vagy felbujtásra követte el a gyilkosságot; lopni vagy rabolni nem akart, mert ha azt akarta volna, akkor hiányzott volna az áldozat pénztárczája néhány korona készpénzzel.

Az a hely, a hol a gyilkosság történt, a községtől mintegy négy kilométernyire, egy 350 méter magas hegyen elterülő erdőség szélén volt.

Megállapították, hogy a tengerit a vadsertések alaposan megdézsmálták, tehát az áldozat határozottan annak őrzésére ment ki s az erdőszelel lefeküdt és álmában orozva érte a halálos ütés.

A gyilkosság idejében száraz időjárás volt, az ezt követő napon pedig eső esett, ami igen megnehezítette helyzetünket, mert minden nyomot eltüntetett s így hiába kutattuk át a környéket, erdőséget és kukoriczást, semmi nyomot nem találtunk.

Nagyalmás község lakossága az áldozatot józan és becsületes embernek ismerte s így még az a feltevés is valószínűtlenné látszott ekkor már, hogy bosszu vezette volna a tettest.

Már második napra jártunk, de puhatolásunk még semmi eredményt nem ígért. Kissé csüggedtünk is már, azaz inkább önmagunk előtt resteltük a bizonytalanságot.

Nyomozás közben, a mint egyszer járőrtársammal a még mindig elég szemrevaló, 33 év körüli özvegy lakására betértünk, pálinkázáson találtuk azt az anyjával és egy 22 év körüli fiatal emberrel. Belépésünkre valamennyin nagyfokú meglepetés volt észrevehető. Az özvegy a fiatal embert mint unokatestvérét mutatta be, mire utóbbi is elmondotta, hogy Kisalmain lakik és gyászoló nényét jött el meglátogatni.

A pálinkázás ugyan nem tünt fel előttünk, mert az mindennapos a román népnél, de hogy a fiatal ember még a temetés után harmadnap is az özvegnél volt, ez az özvegy iránti tulzott rokonszenvnek látszott s határozottan meglepett bennünket. Még gyanusabbá lettek előttünk, különösen mikor bizalmasan megtudtuk, hogy a fiatal ember gyakran járt Nagyalmásra és már a férj életében settenkedett az özvegy körül; a meleg érdeklődés utánitélve az özvegy is szívesen látta házánál;

a fiatal ember szereplése a gyilkossággal összefüggésben látszott lenni.

Ezen váratlan tapasztalat után azon tanakodtunk, hogy hol is láttuk már fiatal emberünket, mert az ismerősnek tünt fel előttünk s nyomban rájöttünk, hogy azt a temetési menetben láthattuk.

Ezen körülményt őrmesterünknek nyomban megjelentettük, a ki azonnal Kisalmasra küldött bennünket a fiatal ember személyazonossága és előélete után puhatolni. Megtudtuk, hogy N. P.-nek hívják, özvegy anyjával egy házban lakik és egy ízben verekedésért büntetve volt nyolcz napra.

Eme nem éppen legjobb hírre a fiu édesanyját felkerestük lakásán s kikérdeztük, hogy fia a gyilkosság éjjelen hol tartózkodott, mire az azt állította, hogy a fia a lábát ki sem tette, de látszott rajta, hogy nem mondott igazat.

Most már az anyós, az özvegy és a fiatal ember között fennálló bizalmas viszony látszata a bérlyilkosság eszméjét fészkelte fejünkbe, mire egész éjjel az özvegy és a fiatal ember lakását figyeltük, de sem előbbi, sem a hazatért fiatal ember nem mozdult ki lakásáról.

Rá követő nap reggelén az özvegyet, anyját és a fiatal embert az említett gyanu alapján őrizet alá vettük, lakásukon kutatást tartottunk, de semmiféle bűnjelt előtalálni nem tudtunk.

Gyanusítottakat többször kikérdeztük, valamennyi konokul tagadott.

Már negyednapra jártunk, de még az ügyben pusztán gyanunál másra nem jutottunk, mire ismét új házkutatás megtartására kaptunk parancsot őrmesterünktől és most egy Schütz nevű volt csendőrtársammal én kerültem az özvegy lakására, hol a házkutatás során a trágya-dombban frissen letördelt égetett földdarabokat találtunk.

A jelen volt bizalmi egyén és az özvegy szomszédja kérdésünkre azt állították, hogy az égetett föld kemény vagy takaréktűzhelyből származhat; keménye ugyan nem volt a háznak, mert szalmafedele volt és a padláslyukon járt ki a füst, tehát csak a takaréktűzhelyből vagy a kemenczéből kerülhetett ki; mire a konyhába ismét betértünk, a hol a szobába nyíló kemenczének a száját gyertyafénynél megvizsgáltuk és megállapítottuk, hogy az égetett föld onnan lett lovagdosva s miután belől a kemenczében új tapasztást láttunk, leszereltem, a gyertyát magam előtt tolvá a kemenczébe bebujtam, a hol is az új tapasztást késsel megástam, leszaggattam s meglepetésemre az alatt egy véres inget és egy véres gatyát találtam.

N. P. gyanusítottat újlag kikérdeztük, próbált ugyan még tagadni, de a midőn a véres inget és gatyáját felmutattuk előtte, megtört és zokogva ismerte be a gyilkosságot; elmondta, hogy az özvegy lakáboz gyakran ellátogott, azzal szerelmi viszonyba jutott és az özvegy és annak anyja felbujtására, 80 korona, a viszony folytatása és későbbi házassági ígéretre megleste a mikor sógora kiment a határba, utána lopózkodott, az erdőben vágott tölgyfa-bottal alvó helyzetben agyonütötte, a botot az erdő belsejében elásta. A tett elkövetése után visszatért az özvegy lakására, ott az anyós és a szeretője kérdezték «végeztél vele», igenlő válaszára lehuzták róla a véres ruhát, megmosakodott, új ruhába öltözött és hazatért reggel felé Kisalmasra.

A botot önként előadta.

ÉLELMISZEREKET

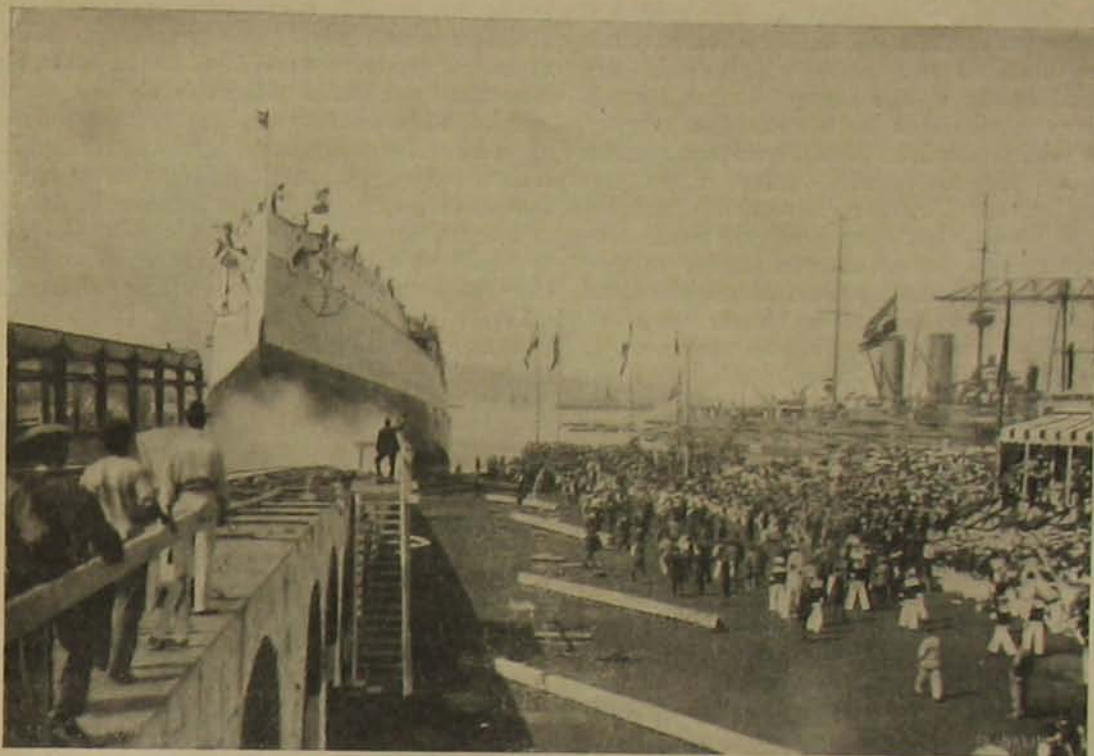
legújtanosabban szállít :::

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.

BECK LIPÓT és FIA és WEISZ NORBERT cég
BUDAPEST, II., SZENA-TER 1. SZAM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

A hajó belesiklik a vízbe.

A „Viribus Unitis”, az első osztrák-magyar dreadnought-típusú csatahajó vízrebocsátása Triestben.

Ruhájának mikénti elrojtásáról tudomása nem volt.

Ekkor már az özvegy is megtört s ő is beismerte a gyilkosságot azzal, hogy a véres inget és gatyát anyja tapasztotta be a kemence belsejébe.

A 72 éves vén anyós azonban mindvégig megmaradt konok tagadása mellett.

Beismerésük és a bűnjelül beterjesztett véres ing és gatyája és véres bot mint bizonyítékok alapján, a nagyváradi kir. törvényszék esküdtbírósa az özvegyet 13 évi, a szerelmes legényt pedig 10 évi fegyházbüntetéssel sújtotta, az anyós azonban már csak az örök ítélőbíró előtt számolt be tetteiről, mert még a vizsgálati fogház alatt meghalt.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Magyarországi csodaszülöttek.

Sokszor volt már szó arról az érdekes és nevezetes csodaszülött párról, a sziámi ikekről, kik e század első felében világszerte oly nagy feltűnést keltettek érdekes kettős összenövésükkel és hosszú együttélésükkel. A természetnek e ritka példájához hasonló ikerpárok és csodaszülöttek nemcsak más népeknél, hanem Magyarországon is éltek. Dr. Szontágh Miklós a „Természet” 1870-iki évfolyamában a sziámi ikekre hasonló csodaszülötteket sorol fel annak bebizonyítására, hogy ily kettős-szülöttek a történelemben nemcsak ismeretesek, hanem még hővelkedünk is bennük. Ez adatok között azonban csupán egy magyar származású csodaszülöltre, Ilka és

Judit nevű ikerpárra akadunk s ez is csak néhány sorban, röviden van felemlítve. Pedig e kettős, összenőtt csodaszülött rendellenes képződése érdekességénél fogva méltán állítható társul a sziámi ikekre s mint ilyen érdemes a bővebb megismerésre, többi hazai csodaszülött társával egyetemben. E magyar ikerpárról Szontágh csupán ennyit közöl: „Ezen testvérpár született Szönyön 1701-ben s meghalt 1723-ban a pozsonyi Orsolyakolostorban; e szerint tehát 22 $\frac{1}{4}$ évet élt. Az összenövés a második keresztsigolya és faresík közti helyen történt. A medenczében levő szervek is össze voltak növe.” Ugyancsak e kettős magyar párról van említés egy más helyen, dr. Molnár János „Orvosi törvény” című művében: „Kettős és sokáig élt egy pár lányokat szült a múlt XVIII. századnak elein Szönyön Komárom Vármegyében egy Goficz nevű polgárasszony, kik keresztsontokkal össze voltak növe.”

E két adat lényegében teljesen megegyezik az alább közlendővel, a mely főleg azért érdekes és jellemző, mert a szóban forgó magyar ikerpárnak egész életét a maga valóságában s életműködése nevezetesebb mozzanataiban tüntetik fel.

•Ezenn két Leányok születtek 26 októberbe 1701-be Szöny nevű faluba Komáromhoz közel, az egyik Helénának, a másik Juditnak hivatottak. Minden tagjaik tökéletesen ki voltak formálódva, csak hogy a hát gerintzeknek leg alsó része a kereszt teontnál egymásba volt növe. Az ábrázatok egymástól természet szerint elvált fordulva. Torkos Doktor Ur anatomisállásából lehet látni, hogy az egész tuda abból származott, hogy a két leánynak kereszt teontjai egybe nőttek. Ezen két testnek

nagy Arteriái, valamint nagy Venái is a vesékenn alól egy canalisba futottak össze. Érzéseik csak azokba a tagokba voltak egymássalközösek, melyek össze voltak növe. Helena valamivel magassabb és egyenesebb természetű volt, mint Judit; a ki alacsony és meg görbedt volt. Egy Tsuzy nevű Orvos ki bérlette őket szegény szüleiktől, és velek egész Európát össze utazta, pénzért mutogatván őket. Három esztendő múlva vissza tért velek és egy néhány 70 ezer forintokkal Magyarországra. Ezennel hosszas utazásban meg tanultak Németül és Frantziául is beszélni. Azután kilencz esztendőse korokba egy klastromba adattatván, ott megtanultak írni, olvasni, varni és egyéb Asszonyi munkákat tenni. Egy Triesch nevű Ur, a ki őket 1712-be a klastromba látta, így ír felölök: Gyakran megtörténik, hogy az edgyik aluszik a másik ébrenn vaun, az edgyik dolgozik a másik pihen, az edgyik eszik a másik iszik, vagy egyebet cselekszik. Hanem ülések, állások, feküvések igen nagy alkalmatlansággal esik meg. Ha egymással beszélni akarnak, nyakukat úgy el teava rithatják, hogy ábrázattal egymással szemközt esnek. Néha teókolják egymást, néha össze vesznek, és meg is verik egymást. De különben mind a kettő szelid természetű és ritkán történik köztök háborgatás. Judithot mind egy három esztendeje a szél meg ütötte, azolta hebegve beszéll, az elméje szinte tökéletesen helyénn. Mihelyt az edgyik roszul érzi magát a másik is, ámbár semmi fájdalmat nem érez mindazáltal bizonyos elmebeli nyughatatlanságot, gyengeséget, rendetlen belső mozgásokat érez. Mimodonn jártak ezenn szerentéltlen teremtések, azt senki sem hagyta meg irásba. Mind a ketten 1723-ba 22. Februáriusba holtak meg egynehány minutummal egymás után.

Ilka és Judit magyar ikerpárral azonban koránt since kimerítve a hazai csodaszülöttek száma, sőt ellenkezőleg, több eset csatlakozik hozzája, a mint azokat régebbi lapjaink följegyezték.

•Örvendetes hírül veheti minden tanult hazafi, írja a «Magyar Hirmondó» 1780-ból, hogy az orvosok tanúságokra való szerek és ritkaságok mindig szaporodnak. Ezek közé számlálhatni egygy kettős leány gyermeket, kik bassal össze növe a múlt esztendőben Sz. András hava 26 napján, ugyann ott Budánn az új-városonn születtek, és meg-érvén a házi keresztséget, csak hamar egymás után meg-is holtak; az egygyik még akkor-is élt, mikor a bába asszony a Papnak a meg lett keresztelésről hirt ada. Az orvos, a ki az egygyik testetektől bal felől, a másikat jobb felől felmeteszette, két-szívet talált benne.

Trencsén vármegyében, Zay-Ugróczhoz közel fekvő Podhrad (várallya) nevű faluban 1781-ben szintén nagyon csodálatos természetű gyermeket szült egy paraszt-asszony. Úgy látszik, hogy kettős gyermek akart lenni belőle hátal összenöve, mert két feje és három lába volt. Lábai közül kettő megmervedett, a harmadikat pedig, mely amazoknál sokkal rövidebb volt, mozgathatta. Az egyik feje rendes helyen fejlődött ép ábrázattal, a másik ellenben a hátgerinczből nőtt ki orr nélkül, de minden egyéb érzékszervekkel. Léleketet mind a két szájjal vett; gyomra és bele azonban csak egy volt. E csodálatos testű gyermek tizenegy napig élt, a vidéknek, a vármegye orvosának és küldöttének bá-

mulat tárgya volt, s halála után gróf Illyésbázi égett borba tette el örök emlékezetre. — Temes vármegyének Mokrin nevezetű helységébe egy asszonynak három gyermeke lett egyszerre az 1784-ik esztendőben. Egyike szép természettel éppen jött a világra és életben is maradt. A másik kettő azonban valóságos csoda volt: összenöttek egy testté, úgy hogy négy kezök és négy lábuk volt. A két testet egész a mellig meg lebetett egymástól különböztetni, s úgy tetszett, mintha csak összeölekeztek volna; hanem már alább csak egy altest volt a mely alól nőtt ki a négy láb, sőt egyikének még kétfarka is látszott és tíz ujja, melyek mintegy mutattak az ötödik lábat is.

A mennyiben hitelt érdemelnek a feljegyzések, még különösebb esetek közé tartoznak a következő csodaszülöttek:

•A természet ellen való dolgok közé számíthatni inkább, hogy sem a természetiek közé, — írja Ráth Mátyás 1780-ik évi lapjában, a mit Bihar Vármegyéből egy tsuda természetű, de ugyantsak hamar meg is holt gyermek felől írtak. — Vánstodonn, mely falu Bihar-Vármegyében vagon, a most folyó esztendő első hónapjának 16-ik napján, éjtezaka, egygy szegény asszonynak tsudálatos testállású férjfiú gyermeke született: feje igen kicsiny; orcája vén forma; fülei künn-állók, hegyesek és szőrösek; a homlokából egygy nagy taréj jött ki mely a jobb szemét egészben keresztül éri. és fel sem is nyithatja egygyik szemét is; a taréj pedig hasonló színére nézve a májhoz, de tsipkés, mint a kakas taréj; nyaka rendkívül való hosszúságú és előre horgadott; egyéb tagjai oly épek, mint akármely más gyermekéi. A másod rendbéli tudósítás azt tészí hozzá, hogy nyoltzad nap múlva megholt.

•Poosonyban az 1789-ik évben szintén nagyon csodálatos testű gyermeket szült egy asszony. A feje ugyanis semmiben sem különbözött más gyermekekétől; úgy szintén szeme, szája és orra is mind emberi formájú volt, hanem nyelve hiányzott és a feleő inyén egy sor fogforma látszott. Ezenkívül két füle kerek és csipkézett volt, a kezei pedig jóval rövidebbek, mint a rendes gyermekekéek s rajtuk a jobbnak hét, a balon pedig hat ujj képződött. Lábai igen rövidek és oly görbék voltak, mint a békáé s mindeniken hat-hat összezsugorodott ujj. E különös formájú gyermek halála után egy akkori híres poosonyi sebgyógyító orvos birtokába került.

Nem kevésbé érdektelenek az ilyen csodaszülöttek vagy az olyan esetek sem, a midőn egyes testen egyik, vagy másik szerv, avagy végtag fejlődik a rendes, szokottnál nagyobb számban. Ide vonatkozólag több példát találhatunk napjainkban is, kiknek, mint a zala-megyei Vászoli községben az 1782-ik évben született fiúnak, mind a két kezén és két lábán egygyel több, vagyis összesen 24 ujja fejlődött. Bars megyében az 1776-ik évben augusztus 10-ikén egy húsz esztendőse paraszt menyecskének született olyan gyermeke, kinek egy feje, két összenőtt deroka, ugyancsak két, de már egymástól különvált altesta, négy kezök és négy lába volt. Úgy látszott, hogy a feje is kettőből nőtt egybe, ámbár csak egy arca volt.

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummiokból 20% árengedm. részesülnek. Arjegyöket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legfőbb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — kerékpár és varrógép nagyraktár

56 **SZEGED.**

Ferencz Ferdinánd trónörökös és neje Hohenberg hercegnő az ünnepélyen.

A „Viribus Unitis”, az első Osztrák-Magyar dreadnought típusú csatahajó vízrebocsátása Triesztben.

KÉPEINKHEZ.

A «Viribus Unitis» első osztrák-magyar
Dreadnought-típusú csatahajó vízrebocsátása
Triesztben.

Mult hó 24-én diszes ünnepély keretében történt meg haditengerészetünk első Dreadnought-típusú csatahajójának megkeresztelése és vízrebocsátása. Az ünnepélyen Ferenc Ferdinánd trónörökös főherceg képviselte uralkodónkat, a keresztanyai tisztet pedig Mária Annunziata főhercegnő szentesítette. Az impozáns ünnepélyen az uralkodóház és az arisztokrácia számos tagján kívül, a kormányok és a hadsereg képviselői és a monarchia hivatalos és nem hivatalos köreiből is nagy számban vettek részt.

Maga az ünnepély rövid ideig tartott ugyan, de külső díszével és a szertartás magasztosságával igen mély hatást gyakorolt az előkelő közönségre. A trónörökös nejevel: Hohenberg Zsófia hercegnővel reggel nyolcz óra tájban érkezett meg az ünnepély színhelyére. Ekkorára már minden előkészület megtörtént a san-marcoi hajógyárban az ünnepies művelethez.

A trónörökösöt Montcuccoli tengerészeti parancsnok fogadta. Ekkor a superior megáldotta és megszentelte a hajót, mire a trónörökös messze hallható csengő hangon üdvözölte a badi tengerészetet s végül felkérte Mária Annunziata főhercegnőt, hogy Ő Felsege eme legújabb csatahajójának keresztelőjét megejteni sziveskedjék. Erre a főhercegnő e szavak közben: «Ő Felsege nevében Viribus Unitis névre keresztellek!», megérintett egy villamos gombot és a hajó orrán levő pezsgőspalack szétduzzant s a nemes ital szétfröcscsenő cseppjei keresztelészzerűen harmatozták be a hajó e részét. Majd egy másik villamosgombot nyomott meg a főhercegnő s e jelre leoldták a hajót tartó köteleket s a hatalmas kolosszus méltóságteljesen megindult, majd mindig gyorsabban haladva, a közönség viharos hurrákiáltásai, a néphimnusz hangjai és a hadi hajóraj ágyúinak dörgései közben lecsuszott társaihoz, közös elemükre, a tengerre.

Ez volt az ünnepély legfelségesebb és legmeghatóbb része. Ezzel a vízrebocsátás délelőtt kilencz óra néhány perczkor véget ért. Csalódnék azonban, a ki azt binné, hogy ezzel már át van adva a hajó rendeltetésének. Szó sincs róla. Még csak az alsó része és a páncélzata van kész a hajónak. A belső és felső részét, valamint a kiértöket, csatatornyokat s minden más felszereléseket pedig még csak ezután ott a vizen fogják ráépíteni.

Hogy olvasóinknak némi fogalmuk legyen egy ilyen, a jelen számunkban közölt képek egyiken is bemutatott hajó hatalmas méreteiről, hordképességéről és felszereléséről, megemlítjük, hogy az új Dreadnought hossza 151, szélessége 27,2 méter; hajtóereje 25,000 lóerő; tonnatartalma 20,331 tonna. Tüzérségi felszerelése pedig szinte félelmetesen impozáns. A hajóra kerül 12 darab 31,5 cm-es 45/h, 12 darab 15 cm-es 50/h, 18 darab hét cm-es 50/h, két darab 47 mm-es 44/h ágyú, két darab nyolcz mm-es golyószóró, négy darab torpedóvető készülék és két darab hét cm-es 18/h ágyú. A hajót a szeniális Popper Szigfrid vezermérnök tervei szerint, Palm Vilmos és Novotny Tivadar főmérnökök vezetése alatt, a Stabilimento Tecnico Triestino sanmarcoi hajógyár készítette.

HIREK.

Egy csendőr meglövetése. Kodrián György és Török Albert csendőrökből állott garbai örsbeli járőrre, június 24-én éjjel egy óraker, az aradmegyei Sikulia község határában, ismeretlen tettesek által lesből három lövés tétetett. A vadászfegyverből származó lövések egyike Török csendőrt hátulról találva, azt mindkét felső és alsó lábszárán súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette. Az ismeretlen tettesekre a járőr mindkét tagja szintén több lövést tett, a melyeknek eredménye, miután a tettesek elmenekültek, eddig szintén ismeretlen. A súlyosan megsérült Török csendőr ápolás végett a borosjenői közkórházba szállítottott, a tettesek nyomozására pedig 16 főnyi legénység összpontosított.

Rablógyilkossággal terhelt egyén megszökése. Makkos Vendel, rablógyilkossággal terhelt egyén, június 26-án reggel nyolcz óraker a veszprémmegyei bakony-szentlászlói Ujhegy alatt a vonatról megszökött és Csóka János cseszneki örsbeli csendőr általi üldöztetése daczára, miközben a csendőr reá egy lövést is tett, a közeli erdőben elmenekült. Kézrekerítése iránt széleskörű intézkedés tétetett.

Ellenszegülés. Batori József visegrádi örsbeli csendőr, június 27-én Pilisszentlászlón, Majnek János ottani lakos ellen, ellenszegülés miatt szuronyt használt és azt bal-lágyékon szurva, súlyosan megsebesítette.

Kérelem Zsarkó Imre, Ferencfalva községben (Krássó-Szörény megye) állomásosó ez. örsvezető kéri a folyó évben vele Szegeden altiszti iskolát végzett Fábíán Imre ez. örsvezetőt, hogy állomáshelyét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

A struczról. Schreiner Cronwight, a ki kilencz évig tenyésztett struczokat Karrao-ban, Kapp-földön s állandóan körülbelül 450 struczot tartott és figyelt meg, oly dolgokat közöl ezen madarak életéből, melyek idáig még ismeretlenek voltak. A struczokat — melyeket részben fiatalokból tenyésztett, részben pedig vad állapotban összefogott — egy nagy, több kilométer átmérőjű bekerített helyen tartotta, mint a hogy a szabadban — vadon élnek.

Schreiner megczáfolja azon széles körben elterjedt nézetet, hogy a strucz futás közben szárnyait segítségül használja. A futásban levő strucz soha sem tesz kísérletet, hogy szárnyainak kiterjesztése és ezek lengetése által a gyorsaságot növelje. A szárnyak rendszerint a hát irányában maradnak lazán, függetlenül a mozgásban levő czomboktól. A fordulásnál azonban a szárnyak nagy segítségére lehetnek a madárnak, mert ezek segítségével még a leggyorsabb futásában is lehetővé válik, hirtelen irányt változtasson, vagy fordíthasson.

Erős lábizmai alkalmassá teszik, hogy belyből egy öt láb magas falat is keresztül ugorbasson. Ezen tulajdonsága folytán kitünő uszó is. Schreiner megfigyelte, hogy több strucz-madár egy erős áramlatú folyón leúszott, mint akár a kacsas még a legzordabb időben is vízben maradtak, melyből ismét — minden baj nélkül — a partra jutottak.

A strucz mellosontja rendkívül erős és nem ékalakú, mert mint futó madárnak nincs szüksége a mellizmokra.

A legjobb órák,

legszolidabb éküzerek, egyszerűtől a legdrágáig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi Jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javitások 5 évi Jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Ellenben a mellest alsó végén erős duzzadék van, a melyen a madár pihen, ha leül. Ez a duzzadék, valamint az erős s hűs nélküli mellest erős védelmi eszközül szolgál.

Miután a strucz roppant félnék természetű s vad sietésében bárminek is nekiszalad, sokszor halálosan sértetné meg magát, ha a mellestje nem volna olyan erős. A drótkerítést keresztül szakítja, tönköket kidönt, sőt lazán épített falat is képes széjjel dönteni, a nélkül, hogy magát megsebesítené. Gyakran előfordul, hogy a vadtermészetű strucz embereket is megöl, csak a kutyáktól fél.

Schreiner meséli, hogy egy ízben látta, miszerint egy öreg strucz dühösen szembeállt egy gyors sebességgel jövő vonatnak, mely természetesen agyongázolta.

Különös a struczok reggeli viselkedése, mikor kieresztik őket. Ilyenkor először gyorsan megfutamodnak, aztán néhány száz méter távolságban megállnak s elkezdenek forogni, gyakran oly sokáig, míg elszédülnek s elesnek, miáltal többnyire csonttörést is szenvednek. Csak a bim kiáltja el magát, a mely vagy morgásból vagy ordításból áll, ezen bang rövid és éles. Mind a két ivar dühében sziszeg.

A rovarpor feltalálója. Hajdanta a rovarport Perziából hozták és ennél fogva a régi írásokban mindenütt perzsa rovarporról olvasunk. Sok helyütt még ma is a »perzsa« jelzővel látják el a rovarport, pedig manapság az Európában forgalomba kerülő összes rovarpor, bármilyen elnevezés alatt árulják is a kereskedésben, mind Dalmáciából és Montenegróból jön, a hol a rovarpor-gyártásra használt növény, a hamvaslevelű aranyvirág (*pirethrum cinerariaefolium*) vadon terem. A vadon termő növény csak rövid ideig fődözte a szükségletet és azért ma már nagy területeken termesztik is és Dalmácia meg Montenegro lakosságának belőle évente több millió korona haszna van. A hamvaslevelű aranyvirág rovarölő képességét egy Rosauer Anna nevű szegény német asszony fedezte föl a múlt század negyvenes éveiben, a ki Raguzában egy kis kertet művelt és abból tengette szegényesen életét. Egy napon néhány vadon termő krizantemum-virágot szakasztott a kertjében és a mikor elhervadtak, egy sarokba dobta a bokrétát. Véletlenül néhány nap múlva észrevette a földön az eldobott bokrétát és feltűnt neki, hogy körülötte igen sok hangya és más rovar hever élettelenül a földön. A jelenségből, igen helyesen, arra következtetett, hogy a rovarokat csakis az a növény ölhetette meg. Kertjében azontul csakis ilyen virágokat termesztett és Európában ő gyártotta az első rovarport. A hamvaslevelű aranyvirágot újabban a kolozsvári orvosi növénytelepen is szép sikerrel termelik.

A japáni tisztaság. Az ázsiai népeknek általában véve nem kiváló erénye a tisztaság, hiszen igen jól tudjuk, hogy az ázsiai orosz, a kínai, sőt a hindu is, a kinek pedig vallási törvényei írják elő a Gangesz szent hullámaiban való gyakori fürdőzést, nem nagy barátja a tisztálkodásnak. Dicséretes kivételt képez ez alól az általános szokás alól a japáni nép, a melynél szinte a maniakusságig ki van fejlődve a tisztaság iránti érzék. Nincsen olyan japáni ember, még ha mindjárt csak egy szegény teherhordó kuli is, a ki nehéz testi munkával keresi meg szerény kenyerét, a ki napjában legalább kétszer meg ne fürödnék. Valóságos páriának néznék bonfútsárai az olyan japánit, a ki a fürdést elmulasztaná. A japáni ember meglehetősen meleg, körülbelül 40 Reaumur fokos vízben szokott fürödni, a mi ne-

künk, európaiaknak csaknem elviselhetetlen lenne. A vagyonosabb társadalmi osztály tagjai, a melegebb időszakban napjában háromszor vesznek ilyen meleg fürdőket. A hideg vizet a japáni ember nem szereti, ellenben még a forróságig hevített vizet is elviseli. Természetes, hogy ilyen körülmények között minden japáni városban igen sok nyilvános fürdő van. Így például Tokióban, a melynek egymillió kétezázötvenezer lakosa van, körülbelül ezer fürdő áll a lakosság rendelkezésére. Ezen kívül minden magánbázaiban is van fürdőszoba. A falvakban természetesen nagyon kezdetleges berendezések a nyilvános fürdők. Legtöbbször nem áll az egész egyébből, mint egy fakádóból, a melyik egy kemence közelében áll a szabad ég alatt. Ott fürdik aztán minden falubeli férfi, gyermek és asszony, a teljes nyilvánosság szemei előtt. Nagyon érdekesen és jellemzően írja le például egy francia utazó, hogy mennyire nem látnak a japániak ebben a nyilvános fürdőzésben szeméremértő dolgot. Ha az ember az utcákon járkal — írja egy francia — nagyon gyakran megeshetik, hogy megpillantatja egyik-másik ház asszonyát, vagy leányát, a mint az udvaron keresztül a szabadban álló fürdőkádhoz megy. Olyankor nem fődí a nőnek semmi lepel a tagjait, ennek daczára azonban, ha történetesen észre veszi is, hogy idegenek látják, egy csepp sem jön zavarba. Szeretettel méltó mosolylyal üdvözli az idegent, és nyugodtan lát fürdéséhez, sőt ha a néző megvárja a fürdés végét is, ugyanolyan nyugalommal látatja a fiatal leányt, vagy asszonyt a kádból kiszállni és lakásába térni. Megszokott udvariassági szólásmód a japániaknál a piszkosságért bocsánatot kérni és mentegőzve hozzá tenni, hogy úgy el van foglalva, hogy csak kétszer ér rá napjában fürdeni. A tisztaság különben nagyon olcsó fényezés Japánban, mert egy fürdő nem kerül többé 2—3 fillérrél. Szappant is használnak a japániak, a melynek ismeretét a spanyoloktól vették át, de igen sokan használják még a tisztálkodásnál szappan helyett ma is a rizlisztet.

A balkezességről. A jobb és a balkéz egyforma kiképzését már huzamosabb idő óta a modern nevelés egyik legfontosabb elvének tekintik. John Jackson nevű angol ezen elvet a következőleg magyarázza: Egyforma ügyesség a jobb és a balkéz használatában, ez lesz a legnagyobb rivmány, melyet a nevelés terén a legutolsó huszonöt esztendőben elértek. Ilyen módon az agy két fele egymástól függetlenül fog dolgozni, úgy, hogy a jobb fele a balkezet, bal fele a jobbkezet fogja uralni. Ezáltal megfelelő kiképzés mellett el lehet majd érni azt is, hogy az ember kétféle dolgot egyszerre végezhesen, így pl., hogy egyidejűleg két levelet írjon. De nem ez a tulajdonképpeni cél, hanem az, hogy általános képességeit kiképezze. Külön kifejlesztve az agy két fele és a kezek sokkal inkább fognak tökéletesedni és egyesítve használva a szellemi erőket sokkal magasabb fokra fogják emelni. Mentül képosebb az agy két fele egyidejűleg kétféle tevékenységet kifejteni, annál inkább fogják egyesített erejüket egy tárgyra központosítani. Jackson irási füzeteiket szerkesztett tanulók részére, melyeknek oldalait felváltva lehet jobb és balkézrel való írásra felhasználni. Sok iskolában már megkezdtek a jobb és balkézrel való írás egyidejű oktatását és különösen egészen fiatal tanulóknak mind a két kézzel egyformán jól írtak. Egy kis lány már annyira vitte, hogy két levelet egyszerre írt, egyet atyjához és egyet anyjához, vagy pedig egyik kezével írt, a másikkal rajzolt. A kétkezes írás nem

dült, hanem úgynevezett álló írás. Jackson szerint ebben nincs semmi csodálatos, akárki megtanulhatja és biztos jele annak, hogy a természet mind a két kezét egyforma használatra rendelte. Powell angol tábornok például, a mikor jobbkeze a háborúban megsebesült, balkezét használta és miután jobbkeze meggyógyult, mind a két kezét egyformán jól használta.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és vértelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

27. A svábbogarat legezészerűbben a következő módon irthatja ki: Egy rongyra öntsön sört és a rongyot este helyezze azon helyiség padlójára, a honnan a svábbogarakat kiirtani akarja. A sör szaga oda esalja a svábbogarakat és a sörtől elkábultva még a világosság mellett is a rongyon maradnak, ezen rongyot dobja azután vízzel telt edénybe, a hol a svábbogarak elpusztulnak. Ezen eljárást addig ismétlje, míg csak svábbogár jelentkezik; kiváló haszna ezen módszernek, hogy a svábbogarak a fal vagy padló nyílásaiba vissza nem menve — menten minden veszélyesebb eljárástól — elpusztíthatók.

8888. Az a kit az őraparancsnok annak kijelöl.

K. XXXIV. Szabadságot az ok bejelentése mellett szolgálati uton kérhet, annak megadása a kerületi parancsnokság hatáskörébe tartozik. Hogy megkapja-e azt, nem tudjuk.

Kiváncsi. 1. Rendes körülmények között a felülvizsgálást követő harmadik hónap elsejével történik. 2. Olvassa el az 1887. évi XI. tcz. 5. §-át, kérdésére feleletet talál. 3. A bizonyítványt a szárnyparancsnokság állítja ki, mérlegelve az illetőnek a csend. őrségnél tannított magaviseletét. Az osztályozás: megfelelő, jó, vagy igen jó.

21. Olvassa el a «Csendőrségi Lapok» f. é. 25. számában 111. és 26. számában «Jövő» jelige alatt közölt üzenetünket.

59. Nem értjük. Milyen legfelsőbb elismerést vagy jutalmat gondol? K. e. é. k.-je már van!

F. L. Köszönjük az érdeklődést, mi is olvastuk, lehetséges hogy nálunk is lesz belőle valami.

1000. 1. Jól gondolja. 2. Ilyen esetek voltak, vannak és valószínűleg lesznek. Ha a hadügyminiszter részéről akadály nem merül fel, igen, mint légénységi állományú próbacsendőr. 3. Azonos.

Csendőr-kutya. Forduljon Havranak János csendőrhadnagy úrhoz (Rimaszombat).

K. S. 1. A kérdezett «magán»-jegyzéket sajátjából köteles beszerezni; az erkölcsi és vagyoni bizonyítvány uralpokat, valamint a nyilatkozatokat az őraparancsnok írodni általánnyából szerzi be. 2. Olvassa el a laktanya-szabályok 30. pontját.

Kéknefelejtés. Olvassa el a pótlék XVI. fejezet 13. pont 4. bekezdését.

B. P. járásörmester. 1. A Csendőrségi Évkönyv 1879-től 1887-ig szerkesztett «magán»-jegyzéket nem kaphatók sehoh.

2000. Ha az előnytelen osztályozás kedvezőtlen előmenetel miatt történt, nincs kilátása, hogy újból altiszti iskolába vezényelték. Ha azonban betegség okából minősítettet alkalmatlannak, ismét bevezényelhető.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Athelyezettettek:

Végh Kálmán számvivő-tiszthelyettes, a IV. számú csendőrkerület törzsétől, a III. számú csendőrkerület törzséhez, a számvivőséghez való egyidejű beosztás mellett; továbbá

Kovács Kornél járásörmester, a VIII. számú csendőrkerulettől, a VII. számú csendőrkerülethez;

Raffai Ferencz járásörmester, a III. számú csendőrkerulettől, a VI. számú csendőrkerülethez; és

Sipos Károly járásörmester, a III. számú csendőrkerulettől, a VIII. számú csendőrkerülethez.

Nyugállományba helyeztetett:

1911 július 1-ével:

Berczik Ferencz m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkélési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Sárospatak.

Okirattal megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Oberbüchler Ferencz, IV. számú csendőrkerületbeli cz. örmester, 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálathoz folytonosan kiváló buzgalommal, leleményes észszerűséggel és példás kötelesség-hűséggel kifejtett eredményes tevékenységeért.

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Merkovszki András cz. őrsvezető, hosszúságú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor tanúsított eredményes tevékenységeért, de különösen egy tolvajszövetkezet kinyomozása és elfogása körül előjáró járásparancsnokának támogatása által kifejtett igen jó szolgálatáért, nemkülönböztetve jó magaviseleteért.

A m. kir. VII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Ferencz Dénes csendőr cz. őrsvezető, a várhelyi őrskörletben 1906. év óta garázdálkodott tolvajszövetkezet által elkövetett 15 rendbeli betöréses lopásnak szakértelemmel, leleményességgel, 10 napon át lankadatlan kitarással eszközölt nyomozás soráni kiderítéséért, öt tettes elfogása és 26 tettestárs kézrekerítése és feljelentéséért.

Mátyás Pál csendőr, mert a várhelyi őrskörletben 1906. év óta garázdálkodott tolvajszövetkezet által elkövetett 15 rendbeli betöréses lopásnak, szakértelemmel, leleményességgel 10 napon át lankadatlan kitarással eszközölt nyomozás soráni kiderítése, öt tettes elfogása

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Remenyi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-n. 58.** Külön költségetes díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az őrszolgálatok javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

és 26 tettestárs kézrekerítése alkalmával járőrvezetőjét odaadó buzgalommal támogatta.

Ferencz Dénes csendőr ez. őrsvezető, az 1910. évben a benczenci örskörletben üzletszerűleg folytatott négyrendbeli méhmagzat elhajtási esetnek három vármegyére kiterjedő, 12 napon át tartott fáradságos és eszszertü, leleményes és ügybuzgó nyomozás során eszközölt kiderítéséért a tettus és nyolcz társa kézrekerítése és elfogásáért.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Ferencz István és Nagy József ez. őrsvezetők, mert a czeglédi pótlóidomító osztálynál 1907. évi április hó 1-étől a pótlóidomító teendőket odaadással; szakértelemmel és eredményesen végezték.

Bagosi Ferencz ez. őrmester, a közbiztonsági szolgálatban hosszabb időn át lankadatlan buzgalommal és kitartással teljesített eredményes szolgálataért, továbbá 1905. évi április 1-je óta mint a marosborsai örs parancsnoka, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Neuhoff Antal ez. őrsvezető és Szemes Lajos csendőr czimzetes őrsvezető, mert Rakosszentmihály és Czinkota községek határában levő Mátyásföhl és Huszka-telepen 1909. és 1910. évek folyamán 1000 korona kárértékben elkövetett 11 rendbeli betöréses lopás tettescinekei között és fáradságos nyomozás során történt kiderítésénél a nyomozást vezető járásparancsnokukat hathatósan támogatták és az eredmény biztosításához nagyban hozzájárultak.

Csikós István csendőr, mert egy több tagból álló tolvajszövetkezet által Budapest székesfőváros területén 1909. évben elkövetett 10 rendbeli lopás tettescinekei kinyomozásánál és elfogásánál a nyomozást vezető járásparancsnokát hathatósan támogatta és az eredmény biztosításához jelentékenyen hozzájárult.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. pénzügyminiszter úr, a folyó évi márczius 20-án kelt 133,179/1910. számú rendeletével, a VII. sz. csendőrkerület állományába tartozó Feder Henrik csendőr ez. őrsvezetőnek, Kele Menyhert és Német Miklós csendőröknek, a breázi örskörletben folytatott állatcsempészet megakadályozása körül szerzett érdemeik elismerésül, egyenként 80—80 korona pénzzutalmat adományozott.

A m. kir. belügyminiszter úr, a folyó évi május hó 16-án kelt 63,835 V—b. számú rendeletével, egy nagyobb betöréses lopás és több bűncselekmény tettescinekei kézrekerítése körül kifejtett kiváló buzgalom és leleményességgel párosult kitartásukért, a VIII. számú csendőrkerületbeli Lénárt József járásőrmesternek 120, Sándor Gábor, Süte Antal ez. őrmesterek, Boda Miklós őrsvezető és Barna Imre csendőrnek egyenként 80—80, Farkas István csendőr és Szürös László próbaesendőr ez. őrsvezetőnek pedig 70—70 korona pénzzutalmat adományozott.

Előléptettek:

1911 június 26-ával:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Szigeti György, Boka László, Erdélyi József és Gábor István ez. őrsvezetők, *őrsvezetőkké*; továbbá az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1911 június 25-ével:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: Ferencz Géza csendőr;

1911 június 26-ával:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában: Kovács Kálmán, Kovács Imre és Leitner Ferencz csendőrök;

1911 május 26-ával:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában: Fülöp Balázs és Sipos István csendőrök, *csendőr ez. őrsvezetőkké*.

Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában: Herlitska Venczel járásőrmester, Szöcs Tivadar és Bordos Ferencz őrmesterek, 1911 április 26-án;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában: Herbszt József járásőrmester, 1911 június 8-án.

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában: Fodor Géza ez. őrmester, 1911 május 14-én, Bartha István ez. őrmester, 1911 május 24-én és Koródi Ferencz ez. őrsvezető, 1911 május 26-án;

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: Gerich Pál csendőr ez. őrsvezető, 1911 június 16-án és Kozsokár Haralompius ez. őrsvezető, 1911 június 22-én;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában: Petőfi Mihály ez. őrmester, 1910 október 6-án; a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában: Paraj Ágoston ez. őrmester, 1911 június 9-én.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: Apáthy Domokos járásőrmester, Kis Idával, 1911 május 28-án, Vizaknán.

Kovács József ez. őrmester, Glasz Annával, 1911 június 4-én, Vingán.

Konnerth János ez. őrsvezető, Bálint Rebekával, 1911 június 7-én, Krassófüzesen.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában: Bak Lajos ez. őrmester, Kiseper Juliannával, 1911 június 6-án, Szenttamáson.

Leitem Henrik ez. őrsvezető, Vas Molnár Teréziával, 1911 június 10-én, Kiskunhalason.

Szentei István ez. őrsvezető, Ganzler Jusztinával, 1911 június 5-én, Dunaföldváron.

Lukács József ez. őrmester, Varga Veronikával, 1911 június 7-én, Kiskunfélegyháza.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Popovics Iván ez. őrsvezető, Czettele Ilonával, 1911 június 4-én, Deszén.

Koscsó Imre csendőr ez. őrsvezető, Eiben Rózával, 1911 május 23-án, Havasmezőn.

Horváth Ignác cz. őrsvezető, Dóri Margit Teréziával, 1911 június 5-én, Királyházában.

Dél József csendőr, Farkas Emiliával, 1911 május 27-én, Beregszászban.

Karczagi Károly cz. őrmester, Szabó Pap Erzsébettel, 1911 június 10-én, Mezőkeresztesen.

Borogyi György cz. őrsvezető, Perlik Emiliával, 1911 június 10-én, Hosszumezőn.

Poráda József őrsvezető, Paragh Mária Orsolyával, 1911 június 22-én, Pakson.

Fehér Miklós cz. őrsvezető, Tuluscák Annával, 1911 június 18-án, Girálton.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Csevik Mihály cz. őrmester, Bednár Katalinnal, 1911 június 10-én, Bellason.

Vankó Lénárd csendőr cz. őrsvezető, Kopik Erzsébet Kornéliával, 1911 május 28-án, Érsekkétyen.

Adamik Gáspár cz. őrsvezető, Titkai Erzsébet Ilonával, 1911 június 5-én, Losoncban.

Belédi István cz. őrsvezető, Nagy Ilonával, 1911 június 7-én, Cserhátsurányban.

Tefner Frigyes cz. őrsvezető, Ruga Annával, 1911 május 28-án, Szirákon.

Egry István cz. őrmester, Fieszl Teréziával, 1911 május 28-án, Szobon.

Szabó Béla cz. őrmester, Tóth Gizellával, 1911 június 14-én, Pozsonyban.

Geleta Lajos cz. őrmester, Tóth Izabellával, 1911 május 16-án, Libádon.

Hamschlager István csendőr cz. őrsvezető, Vaskó Ilonával, 1911 május 11-én, Pöstyénben.

Gledura Sándor cz. őrmester, Otrubny Annával, 1911 május 20-án, Ghymesen.

Podkoniczky György cz. őrmester, Talafusz Annával, 1911 május 6-án, Tótprónán.

Mertz Ferencz cz. őrmester, Hordó Jolánnal, 1911 május 27-én, Valkányban.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Zsédény Mihály cz. őrsvezető, Balogh Annával, 1911 május 29-én, Pápán.

Göcze Ferencz II. cz. őrsvezető, Koloszar Izabellával, 1911 május 30-án, Hegykön.

Virág István cz. őrsvezető, Rokob Máriaival, 1911 május 27-én, Nagyezenken.

Csabók Ferencz cz. őrmester, Molnár Máriaival, 1911 május 27-én, Gérczén.

Hiri József cz. őrsvezető, Skultéty Mária Annával, 1911 május 14-én, Jákon.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Szilágyi Károly cz. őrmester, Jancsó Máriaival, 1911 június 5-én, Csikszentimrén,
Nemes József csendőr cz. őrsvezető, Hajdu Máriaival, 1911 június 10-én, Nyáradremetén.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Szües András cz. őrmester, Borbás Zsuzsánnával, 1911 május 23-án, Olesván.
Zeke Lajos járásőrmester, Török Ilonával, 1911 június 1-én, Fehérgyarmaton.

A valódi híres 200 éves

Pozsonyi Seehofer növény-balzsam

elismerett legjobb és legrégebb háziész. Kitűnő mindama bajok ellen, melyek rossz emésztés vagy eldugulás folytán állottak elő, u. m. emésztési zavarok, májbaj, bélrenyheség, kólika, agyvérzés, aranyér s hasonló bántalmak ellen. E kizárólag növényi alkotórészekből készült szer hatása kifogástalan és a testre jótékony, enyhe. Számtalan elismerő levél bizonyítja a Pozsonyi Seehofer növény-balzsam jóságát, melynek valódiságát a kék csomagolás és az itt látható vörös-rák védjegy bizonyítja. Ügyeljünk a «Földes» aláírásra. Mindenütt kapható, a hol nincs raktáron, rendeljük a :: ::

FÖLDES LÁSZLO VÖRÖSRÁK, gyógytárától, POZSONY, MIHÁLY-UTCZA 49.

1 üveg ára 70 fillér. Utánvétellel 6 üveg 4 K 60 fill.

Szives figyelmébe!

Ugy a csendőrség, mint a rendőrség körében évek óta közkedvelt Riesz, volt :: kiskunhalasi gyógyszerész ::

lábizzadás

elleni kenőcsé egyedül csak Szent János gyógyszerész, Budapest, II., Szénatér 1. sz. kapható 1 K 20 fillér beküldése ellenében bérmentve. — Utánvétellel 1 korona 75 fillér. — Telefon 42-12.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

...: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...:

Belügyminiszter ur által elrendelt új mintájú erkölcsi és vagyoni bizonyítvány raktárunkon már kapható.